

Bestuurlijke Aanbevelingen

Stand van zaken per 1 maart 2025

Toelichting:
In bijgaand overzicht zijn alle nog openstaande aanbevelingen opgenomen uit onderzoeksrapporten van de Randstedelijke Rekenkamer, de externe accountant en Concerncontrol. Bij de aanbevelingen wordt aangegeven uit welk onderzoeksrapport deze afkomstig is/zijn en hoeveel van de aanbevelingen uit dit onderzoek er zijn afgerond.

- aanbeveling is afgerond
- deadline is ongewijzigd
- deadline is eenmaal doorgeschoven
- deadline is meerdere malen doorgeschoven
- Aanbeveling is niet herhaald door accountant
- aanbeveling is vervallen

Aanbestedingsprocedure projecten boven EU-grenzen				Auteur onderzoek: Concerncontrol Vastgesteld op: 3 oktober 2017		Openstaande aanbevelingen: 1 /7		Openstaande aanbevelingen: 1 /7	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline	
3	Richt een centrale database in waar de risicoanalyses en evaluaties worden bewaard om zo het lerend vermogen binnen de provincie te versterken;	De aanbeveling inzake het inrichten van een centrale database voor het bijhouden en opvolgen van risicoanalyses en evaluaties zullen wij verkennen in concernbreed verband. Het lijkt namelijk effectiever om dit op te pakken voor alle grotere projectrisico's en evaluaties en niet alleen die rond het aanbestedingsproces.	AD/CC	2018-K4	Status ongewijzigd Momenteel lopen de voorbereidingen voor de aanschaf van een ISMS tool. Na aanschaf wordt verkend of deze breder als risicomanagementtool - met een centrale database waarin risicoanalyses en evaluaties kunnen worden bewaard - ingezet kan worden of dat een separate tool daar geschiktter voor is.	2024-K3	De oorspronkelijke aanbesteding van het ISMS is niet geslaagd. Omwille hiervan wordt het ISMS gesplitst en gefocust op informatiebeveiligingsaspect. Risicomanagement en de verbijzonderde interne controle worden hierbij losgekoppeld. Voor risicomanagement wordt samen met de nieuwe Concerncontroller gekeken hoe dit verder gebracht gaat worden.	2026-K1	
Managementletter 2018				Auteur onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 27 november 2018		Openstaande aanbevelingen: 1 /17		Openstaande aanbevelingen: 0 /17	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline	
8	Volledige en juiste verantwoording van inkomende subsidies De provincie ontvangt van diverse subsidiegevers subsidie. (...) De provincie heeft momenteel geen inzicht in de maatregelen die dit betreft. Er is geen sprake van een centrale registratie van inkomende subsidies en de functie om de volledigheid van inkomende subsidies te bewaken is binnen uw organisatie niet belegd. Wij adviseren u een inventarisatie van (rechten op) inkomende subsidies te maken en in de organisatie in te regelen dat de volledigheid van de verantwoorde inkomende subsidies periodiek wordt vastgesteld. De nadruk ligt daarbij ook op de manier waarop de provincie zorgt dat subsidiebaten juist (in overeenstemming met de geleverde prestaties) worden toegerekend aan het jaar.	In onze begroting en administratie zijn uiteraard de ontvangsten in het kader van de subsidies opgenomen en in beeld. Het punt wat de accountant maakt is dat wij moeilijk kunnen aantonen of deze registratie volledig is. Wij zullen bij de jaarrekening 2018 een eerste inventarisatie maken van de ontvangen subsidies en de wijze van toerekenen (op basis van geleverde prestaties). Voor de langere termijn zal onderzocht worden of de centrale registratie ook structureel in de organisatie ingericht moet worden met de daarbij behorende ambtelijke capaciteit.	CZ BEL B&U	2019-K3	Voor is een plan van aanpak geschreven voor de opdracht. Dit plan zal in Q4 2024 en Q1 2025 worden uitgevoerd. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Managementletter 2021, aanbeveling 11 - Managementletter 2022, aanbeveling 5 - Accountantscontrole 2022, aanbeveling 6 - Managementletter 2023, aanbeveling 15	2025-K1	In 2024 heeft Interne Audit onderzoek uitgevoerd naar de inkomende subsidies. Onderdeel hiervan is het structureel inrichten van de centrale registratie. De opvolging van de aanbevelingen zal bij het ambtelijke onderzoek plaats vinden. Op dit moment werkt een team vanuit Beleid, Financiën en Subsidies & Inkoop aan de processen rondom inkomende subsidies en de inbedding ervan in de organisatie. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Managementletter 2021, aanbeveling 11 - Managementletter 2022, aanbeveling 5 - Accountantscontrole 2022, aanbeveling 6 - Managementletter 2023, aanbeveling 15	Afgerond	
Managementletter 2020				Auteur onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 1 december 2020		Openstaande aanbevelingen: 1 /9		Openstaande aanbevelingen: 1 /9	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline	
5	Risicomanagement en proces-inrichting Koppel de beschreven processen duidelijk aan de beschrijving van de boekingsgangen in het nog af te ronden Accounting Manual.	De aanbeveling om procesbeschrijvingen te koppelen aan een beschrijving van de boekingsgangen in het nog af te ronden Accounting Manual maakt onderdeel uit van de planning. Het streven is om dit per jaarreinde op hoofdlijnen voor de belangrijkste boekingsgangen af te ronden.	CZ/FIN	2021-K4	De accounting manual is gereed, maar nog niet gekoppeld aan de processen. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Managementletter 2022, punt 9	2024-K4	De koppeling van de accounting manual met de processen heeft minder prioriteit gekregen t.o.v. het daadwerkelijk beschrijven van de processen. Bij iedere update van een proces wordt de koppeling met het accounting manual meegenomen. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Managementletter 2022, punt 9 - Accountantscontrole 2022, punt 9 - Managementletter 2023, punt 9 - Managementletter 2024, punt 3	2025-K4	
Accountantscontrole 2021				Auteur onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 24 mei 2022		Openstaande aanbevelingen: 1 /11		Openstaande aanbevelingen: 1 /11	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline	
1	Naleving (EU) aanbestedingsregels De interne controle op de naleving van de (EU) aanbestedingsregels was over 2021 minder goed geborgd dan voorheen. Ook de analyse achteraf op de totale bestedingen per leverancier was kwalitatief niet voldoende uitgevoerd. Advies - Draag zorg dat de aanbestedingsregels in de toekomst beter worden nageleefd. - Voer de analyse meer gespreid uit over het jaar, zodat aanbestedingsrisico's eerder worden gesignaleerd en (herstel)maatregelen mogelijk zijn. - Betrek wezenlijke wijzigingen bij de analyse. - Classificeer alle opdrachten volgens het CPV classificatiesysteem. - Draag zorg voor een nauwe samenwerking tussen lijnmanagement en bureau inkoop, met name voor risico-dossiers.	De organisatie herkent dat interne controle op de naleving van de aanbestedingsregels minder goed geborgd was dan voorheen. Dit heeft mogelijk niet alleen betrekking op de interne controle maar ook op de naleving van de aanbestedingsprocessen in de lijnorganisatie. De concerncontroller stelt voor om op basis van de eerste analyse van dit punt door Verbijzonderde Interne Controle, Internal Audit een onderzoek uit te laten voeren naar de oorzaken en een advies uit te brengen voor procesverbetering, samenwerking en kennisniveau. Het advies om tussentijds een analyse (spend) uit te voeren, zodat aanbestedingsrisico's eerder gesignaleerd worden, zal overgenomen worden. Het classificeren op CPV codes is met het huidige inkoopstelsel nog niet mogelijk. Deze worden alleen, conform wettelijke verplichting, vastgelegd bij gepubliceerde aanbestedingen.	AD/CC CZ/SI	2022-K4	Op de onrechtmatigheden in 2023 is follow up gedaan door Inkoop en de directiecontrollers. Op dit moment wordt een tussentijdse controle uitgevoerd op deze dossiers uit 2023. Ook wordt een eerste controle gedaan op mogelijke nieuwe onrechtmatige dossiers in het eerste halfjaar van 2024. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Accountantscontrole 2022, punt 1	2024-K3	In 2024 heeft de Interne Audit onderzoek uitgevoerd naar de Europese aanbestedingen. De aanbevelingen hiervan worden ambtelijk opgevolgd. Met betrekking tot tussentijdse signalering van aanbestedingsrisico's is er gewerkt aan het implementeren van de tussentijdse spend analyse. In 2024 is een eerste tussentijdse spend analyse uitgevoerd, maar nog niet tijdig opgeleverd. De spendanalyse per jaarreinde is momenteel in uitvoering. In 2025 zal de tussentijdse analyse periodiek en tijdig worden uitgevoerd. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Managementletter 2022, punt 7 - Accountantscontrole 2022, punt 1 - Managementletter 2023, punt 11 - Accountantscontrole 2023 punt 3	2025-K2	

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline
8	Frauderisico-analyse De organisatie beschikt inmiddels over fraudebeleid en een actuele frauderisicoanalyse die inzicht geeft in de frauderisico's en die de beheersmaatregelen benoemt om frauderisico's zoveel mogelijk te beperken. De accountant adviseert om de frauderisicoanalyse periodiek te agenderen in het college van gedeputeerde staten en de Rekeningencommissie. Dit draagt bij aan het actueel houden van het inzicht in de kwetsbare plekken in uw organisatie. Mogelijke gespreksonderwerpen zijn de aard, frequentie en diepgang van de uitgevoerde frauderisicoanalyses, de uitkomst daarvan en de manier waarop de organisatie de frauderisico's opvolgt en monitort.	Het fraudebeleid van de provincie bepaalt dat de frauderisico-analyse periodiek wordt geagendeerd in het college van Gedeputeerde Staten en de Rekeningencommissie. Uw suggestie met betrekking tot mogelijke gespreksonderwerpen zullen wij bij daarbij betrekken.	AD/CC	2024-k2	Definition of done - De frauderisicoanalyse wordt periodiek uitgevoerd en geagendeerd in het college van bestuur en de rekeningencommissie. Status (ongewijzigd) Een eerste frauderisicoanalyse is ambtelijk uitgevoerd, maar nog niet bestuurlijk gedeeld. Onze inspanningen zijn erop gericht om de analyse later dit jaar bestuurlijk te delen en vervolgens een werkwijze te ontwikkelen om de analyse zowel ambtelijk als bestuurlijk periodiek te kunnen agenderen. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Managementletter 2023, punt 17	2024-K4	De frauderisicoanalyse is niet voor een tweede keer uitgevoerd. In 2025 wordt, met de nieuwe concerncontroller, gekeken hoe dit nadere uitvoering krijgt. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Managementletter 2023, punt 17 - Managementletter 2024, punt 10	2025-K4
9	Procesbeschrijvingen De provincie heeft een groot aantal (deel)processen gedefinieerd, waarvan wij 29 processen hebben aangemerkt als relevant voor uw financiële verslaggeving en voor onze accountantscontrole. Tijdens onze controle 2022 concludeerden wij dat inhoud en voortgang van de beschrijvingen ten opzichte van eerder jaren zijn verbeterd en dat met eerdere aanbevelingen van ons rekening is gehouden. a. Vul de beschrijvingen aan met een analyse en conclusie of de procesinrichting voldoet of wijzigingen behoeft. b. Koppel de beschreven processen aan de boekingsgangen in het nog af te ronden Accounting Manual. c. Leg de relatie tussen interne beheersmaatregelen en automatisering (application controls).	Ad a.: Analyse en conclusie of de procesinrichting voldoet zijn onderdeel van de consistentiecheck op de procesbeschrijving die wordt uitgevoerd door de VIC voordat de procesbeschrijving wordt gepubliceerd. Ad b.: Deze aanbeveling zal de provincie betrekken bij de doorontwikkeling van het Accounting Manual. Ad c.: Deze aanbeveling van de accountant zal de provincie betrekken bij het verbeteren van de opzet, (geautomatiseerde) inrichting en werking van de relevante (financiële) bedrijfsvoeringsprocessen.	ad a. AD/CC/VI C ad b. CZ/FIN ad c. CZ/FIN	2023-K2	Status ongewijzigd Ad a: Gereed Ad b: Dit is een herhaald advies van Managementletter 2020, aanbeveling 5. De monitoring van de opvolging vindt plaats bij die aanbeveling. Ad c: Bij de aanbesteding en implementatie van de nieuwe bedrijfsvoeringssystemen zal dit worden meegenomen in de op te stellen functionele eisen. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Managementletter 2023, punt 6	2024-K4	Status ongewijzigd Ad a: Gereed Ad b: Dit is een herhaald advies van Managementletter 2020, aanbeveling 5. De monitoring van de opvolging vindt plaats bij die aanbeveling. Ad c: Dit is opgenomen in de het programma Vervanging Bedrijfsvoeringssystemen, bij het opstellen van de functionele eisen. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Managementletter 2023, punt 6	Afgerond

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline
6	Verken op welke gebieden de provincie meer kan bijdragen aan de beschermingsmaatregelen die andere partijen nemen en aan het tegengaan van verontreinigingen waar andere partijen verantwoordelijk voor zijn. Deel de uitkomsten met PS en geef aan welke acties uitgevoerd worden.	In het ontwerp Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027 hebben wij opgenomen dat wij de gebiedsdossiers zullen evalueren en actualiseren. In deze dossiers worden risico's en maatregelen in beeld gebracht. Wij zullen de verkenning binnen dit kader uitvoeren.	BEL/OMB	2023-K4	Lopende aanbeveling.	2024-K4	Acties zijn vastgelegd in Regionaal Waterprogramma 2022-2027. Er is sprake van een cyclisch proces. Een nieuwe verkenning is in uitvoering en eerste resultaten zijn vastgelegd in concept-gebiedsdossiers. (Nieuwe) acties worden daarna vastgelegd met partijen en verwerkt in Regionaal Waterprogramma 2028-2034.	Afgerond
7	Ga na hoe de samenwerking met de drinkwaterbedrijven verder kan worden geïntensiverd en geef hier in overleg met de drinkwaterbedrijven vorm aan. De drinkwaterbedrijven en de provincie weten elkaar te vinden, maar de drinkwaterbedrijven geven aan dat het overleg frequenter kan en er behoefte is aan meer samenwerking.	Wij zullen in overleg met de drinkwaterbedrijven bepalen op welke punten intensivering nodig is en hoe dit vorm kan worden gegeven.	BEL/OMB	2023-K4	Wat betreft het onderzoek naar nieuwe winplaatsen voor de drinkwaterwinning, participeren wij actief in de lopende processen.	2024-K4	Er is intussen sprake van een intensieve samenwerking. Deze samenwerking concentreert zich op twee punten: beschermen van huidige winningen en ontwikkelen van nieuwe winningen. Rond beide onderwerpen is sprake van gestructureerd periodiek overleg.	Afgerond
8	Zorg voor voldoende ambtelijke capaciteit voor het behartigen van het drinkwaterbelang en vergroot intern de bekendheid van de zorgplicht drinkwater en de regelgeving voor beschermingsgebieden.	Wij onderschrijven de suggestie niet dat de zorgplicht voor drinkwater en de regelgeving in de provinciale organisatie onvoldoende bekend zijn. Dat het beeld bestaat dat er in Noord-Holland relatief weinig ambtelijke capaciteit aanwezig is kan te maken hebben met het feit dat de zorg grotendeels is ingebed in bredere programma's, zoals CBG, en niet op zichzelf staat. Wij hebben geen indicaties van maatregelen die moeten worden verbeterd of van nieuwe risico's waar maatregelen nodig zijn. Wij zullen dit verder toetsen bij evaluatie en actualisatie van de gebiedsdossiers en de benodigde capaciteit dan opnieuw bepalen.	BEL/OMB	2023-K4		2024-K4	Er is op dit moment voldoende capaciteit voor behartigen van het drinkwaterbelang. Afhankelijk van ontwikkelingen, met name rond nieuwe winningen, kan capaciteit worden aangepast.	Afgerond
9	Actualiseer de gebiedsdossiers en uitvoeringsprogramma's. Ga daarbij na welke lessen geleerd kunnen worden van de actualisaties in andere provincies. Ga in de geactualiseerde dossiers ook in op de waterkwantiteit en de doelen van de Kaderrichtlijn Water voor drinkwaterbronnen.	Wij hebben in ons ontwerp regionaal waterprogramma opgenomen dat wij de gebiedsdossiers zullen evalueren en actualiseren. Het waterkwantiteitsvraagstuk is hiervan geen onderdeel, de doelen van de Kaderrichtlijn Water (geen toename van de zuiveringsinspanning) uiteraard wel. Voor wat betreft het waterkwantiteitsvraagstuk verwijzen we eveneens naar ons ontwerp regionaal waterprogramma waarin is opgenomen dat wij participeren in onderzoek naar nieuwe winplaatsen. Met betrekking tot het advies van de Stuurgroep Water om elke zes jaar de gebiedsdossiers te actualiseren verwijzen wij naar onze reactie op de tweede conclusie in het rapport en naar aanbeveling 8.	BEL/OMB	2023-K4		2024-K4	Concept gebiedsdossiers zijn gereed. Zie ook aanbeveling 6. Kennisuitwisseling en afstemming vindt plaats in de landelijke werkgroep gebiedsdossiers.	2025-K4
10	Organiseer structureel gebiedsgesprekken. Zorg daarbij dat de vertegenwoordigers van de betrokken partijen vanuit verschillende relevante expertises aan tafel zitten. Gebiedsgesprekken tussen de provincie, het drinkwaterbedrijf en de gemeente waar onder andere de status van ruimtelijke ontwikkelingen wordt besproken vinden niet structureel plaats. De gebiedsgesprekken zijn de afgelopen vier jaar niet gehouden.	Wij zullen dit doen, te beginnen met de genoemde evaluatie van de huidige gebiedsdossiers. Wij zullen de frequentie van de overleggen met betrokken partijen bepalen. Vanwege de raakvlakken met andere beleidsvelden (met name ruimtelijke ontwikkeling en milieu) zullen wij aansluiting zoeken bij bestaande overlegstructuren zoals bij het programma GBC. Op deze manier willen wij conform wensen van geïnterviewden samenhang aanbrengen tussen preventie, sanering en beheersing van verontreiniging.	BEL/OMB	2023-K4		2024-K4	Gebiedsgesprekken vinden intussen structureel plaats op projectniveau. Dit geldt zowel voor bestaande als voor potentieel nieuwe winningen.	Afgerond
11	Bewaak de voortgang van de maatregelen uit de uitvoeringsprogramma's en communiceer hierover richting de betrokken partijen.	In onze reactie op conclusie 2 hebben wij aangegeven dat alle maatregelen zijn uitgevoerd of in uitvoering zijn. In de hiervoor genoemde gebiedsgesprekken zullen wij de voortgang bespreken.	BEL/OMB	2023-K4		2024-K4	Dit is gebeurd en gebeurt, met name via uitvoering Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027 en programma gebiedsgericht grondwaterbeheer Gooi.	Afgerond

Archiefinspectie 2021				Auteur onderzoek: Provincie archivaris		Vastgesteld op: 2 november 2022		Openstaande aanbevelingen: 2 / 7		Openstaande aanbevelingen: 1 / 7	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline			
2	Implementeer de applicatie SuccessFactors, ter vervanging van het huidige HRM systeem voor het beheer van de personeelsdossiers.	We bekijken de functionaliteiten van SuccesFactors nogmaals kritisch. Op basis daarvan maken we verdere keuzes. In de tussentijd blijven we werken conform de op 20 mei 2020 door de directeur concernzaken vastgestelde nota 'beheer pdsossiers in SAP'. We blijven toewerken naar de implementatie van een compliant informatiesysteem voor het beheer van de personeelsdossiers.	CZ/MWO	2022-K4	Voor het beheer van onze analoge personeelsdossiers volgen we structureel de afgesproken werkwijze uit de directienota van april 2020 over dit onderwerp. Wat betreft het beheer van de digitale dossiers volgen we de werkafspraken uit diezelfde nota, waarmee we voldoen aan Wet- en regelgeving. De aanschaf en inrichting van een nieuw systeem voor het beheer van personeelsdossiers is onderdeel van het lopende traject bedrijfsvoeringssystemen waarvan de afronding gepland staat voor uiterlijk 2027. De eisen aan informatiebeheer zijn standaard onderdeel van het ICT-vernieuingsproces en nemen we vanzelfsprekend ook in dit traject mee. De provincie archivaris heeft deze aanbeveling herhaald: - Archiefinspectie 2022, punt 2	2027-K4	In mei 2025 wordt gestart met de aanbesteding van een nieuw HR-systeem. De informatiebeheer-eisen worden verwerkt in het programma van eisen. Livegang is gepland voor 1 januari 2027. De provincie archivaris heeft deze aanbeveling herhaald: - Archiefinspectie 2022, punt 2	2027-K4			
3a	Zorg voor een geslaagde migratie van de S schijf naar SharePoint, conform het migratieplan.	De provinciearchivaris heeft een positief advies afgegeven op het migratieplan. De migratie wordt de komende jaren conform dat plan uitgevoerd.	CZ/digitaal samenwerken	2024-K2	Vanwege de grote hoeveelheid BU-projecten en de complexiteit van deze dossiers is besloten de deadline uit te stellen naar eind dit jaar. Inmiddels zijn 82 van de 91 projecten gemigreerd. Alle andere dossiers van BU en de overige directies zijn conform migratieplan gemigreerd.	2024-K4	Besloten is dat B&U eerst met een plan moet komen voor de overgebleven dossiers op de S-schijf. Pas daarna wordt besloten of deze nog gemigreerd moeten worden en zo ja naar welk informatiesysteem. We zien deze aanbeveling als afgerond, omdat het migratieplan wel is uitgevoerd. Voor deze specifieke B&U dossiers moet eerst door B&U worden bepaald of migratie naar SharePoint wenselijk is, dat is een traject dat losstaat van de uitvoering van het migratieplan.	Afgerond			
Managementletter 2023				Auteur onderzoek: Accountant		Vastgesteld op: 14 november 2023		Openstaande aanbevelingen: 2 / 15		Openstaande aanbevelingen: 2 / 15	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline			
10	Bijdragen verstrekken aan derden Door de omvang van de geldstroom en de risico's van een te hoge of onrechtmatige verstrekking aan derden adviseert de accountant om dit proces te beschrijven.	Wij onderkennen het belang van het rechtmatig verstrekken van bijdragen aan derden. Daarom loopt een project om de daadwerkelijke omvang en typen bijdragen aan derden in kaart te brengen en vervolgens in Engage als proces te beschrijven. Het grootste gedeelte van de verstrekte bijdragen aan derden verloopt overigens via het reguliere verplichtingenproces. Dit proces is in concept beschreven.	CZ/FIN	2024-K4	De benodigde procesaanpassingen staan gepland. Verwachting is dat de realisatie uiterlijk 2025-K4 is afgerond.	2025-K4	Het verplichtingenproces is gepubliceerd. De planning voor het beschrijven van het proces Bijdragen voor derden is ongewijzigd. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Accountantscontrole 2023, punt 12 - Managementletter 2024, punt 7	2025-K4			
14	Rechtmatigheid inkopen en aanbestedingen Begin dit jaar informeerde de accountant over de toenemende financiële omvang van bekende en mogelijke afwijkingen van Europese aanbestedingsregels (in 2022 resp. eur 5,4 miljoen en eur 8,0 miljoen). De interne beheersing van het inkoopproces moet beter. De organisatie verwacht dat de eerder door ons geadviseerde Spendanalyse in november klaar is. Hierdoor is tussentijds bijsturen vrijwel onmogelijk. Met het oog op de rechtmatigheidsverantwoording door GS in de jaarrekening 2023, adviseert de accountant om het aanbestedingsproces met voorrang te verbeteren.	Naar aanleiding van de uitkomsten 2022 zijn er reeds enkele acties in gang gezet. In oktober is gestart met een eerste tussentijdse analyse en daarnaast is in beeld gebracht of de op de grootste onrechtmatigheden 2022 acties ondernomen zijn en/of nog benodigd zijn. Omdat de rechtmatigheid op de aanbestedingen een belangrijk onderdeel vormt van de rechtmatigheidsverantwoording wordt de voortgang van de genomen acties periodiek besproken en gemonitord in een gezamenlijk overleg tussen inkoop en concerncontrol.	CZ/SI	2024-K2	Op dit moment worden voorbereidingen getroffen voor het inrichten van een contractbeheersysteem om beter op rechtmatigheid en doelmatigheid te kunnen sturen en een dynamisch aankoopstelsel (DAS) in Merceel (q4 2024/Q1 2025) om inhuuropdrachten en specialistische diensten in aan te kunnen besteden. De DAS zal in verschillende aanbestedingen ingezet worden. Daarnaast heeft Inkoop stappen gezet in het ontwikkelen van account management en halen eerder informatie over komende aanbestedingen op en worden vaker op het juiste moment in het proces betrokken. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Accountantscontrole 2023, punt 3	2025-K1	Het inrichten van een contractbeheersysteem loopt. Opdrachtgevers hebben daarmee beter inzicht in de eigen contracten en Inkoop heeft het totaaloverzicht om beter op doelmatigheid te kunnen sturen. Daarnaast werkt Inkoop aan de ingebruikname van een dynamisch aankoopstelsel (DAS) in Merceel om inhuuropdrachten en specialistische diensten in aan te kunnen besteden. De DAS zal in 2025 in verschillende aanbestedingen ingezet worden. Daarnaast werkt Inkoop aan professionalisering door het geven van workshops en maken van e-learnings. De accountteams van Inkoop helpen de organisatie om de geconstateerde onrechtmatigheden in 2024 bij te sturen naar rechtmatige oplossingen. Ook wordt opnieuw gekeken naar het zogenaamde 'instrumentenlab'. Hierdoor zou nog eerder en beter nagedacht moeten worden over de keuze subsidie/Inkoop hetgeen tot een beter bewustzijn rond te maken keuzes en ook tot een grotere rechtmatigheid zou moeten leiden. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Accountantscontrole 2023, punt 3 - Managementletter 2024, punt 14	2025-K4			

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline
1	Evalueren jaarrekeningproces Wij adviseren om het jaarrekeningproces intern te evalueren. Het is belangrijk om de kwaliteit van de administratie gedurende het jaar te verbeteren en om de interne controles van jaarrekeningposten te vervroegen en kwalitatief te verbeteren.	De organisatie erkent dat nagekomen correcties een controleproces niet bevorderen. Ter voorkoming daarvan in komende controlejaren zal de organisatie vanaf controlejaar 2024 het proces als volgt wijzigen: • Verwerken van reeds geconstateerde correcties in versie die de accountant ter controle aangeboden krijgt (deze zal hiermee dan cijfermatig afwijken van de aan GS aangeboden versie ter eerste lezing). • Relevante controles (waaronder subsidies > € 1,5 mln) naar voren halen in tijd. • Het jaarrekeningproces evalueren om te bezien hoe correcties achteraf eerder gesignaleerd en/of voorkomen kunnen worden.	CZ/FIN	2024-K4	De evaluatie van het jaarrekeningtraject heeft plaatsgevonden en verbeteracties zijn gedefinieerd en onder handen. De jaarrekeningplanning is op genoemde verbeterpunten aangepast.	2024-K4	Voor jaarrekeningtraject 2024 zijn benodigde aanpassingen doorgevoerd. De evaluaties (en daaruit voortkomende verbeteracties) zijn standaard onderdeel van ieder jaarrekeningtraject.	Afgerond
2	Verbeteren en uitbreiden tussentijdse afsluitingen Gelet op omvang en aantal van de correcties in het jaarrekeningtraject adviseren wij u ook tussentijdse afsluitingen te verbeteren en uit te breiden. Hierdoor wordt bevorderd dat ook gedurende het jaar een beter zicht bestaat op de financiële situatie en worden verrassingen achteraf beperkt.	Bij de evaluatie van het jaarrekeningtraject zal onder andere bekeken worden op welke wijze de tussentijdse afsluiting verbeterd en/of uitgebreid kunnen worden om gedurende het jaar al meer controles uit te kunnen voeren.	CZ/FIN	2024-K4	De evaluatie van het jaarrekeningtraject heeft plaatsgevonden en verbeteracties zijn gedefinieerd en onder handen. De jaarrekeningplanning is op genoemde verbeterpunten aangepast.	2024-K4	Voor jaarrekeningtraject 2024 zijn benodigde aanpassingen doorgevoerd. De evaluaties (en daaruit voortkomende verbeteracties) zijn standaard onderdeel van ieder jaarrekeningtraject.	Afgerond
4	IT-omgeving Van 2019 tot en met 2021 heeft de accountant jaarlijks een IT-audit gedaan in het kader van de jaarrekeningcontrole. De IT-audit is gericht op die onderdelen van de IT-omgeving die relevant zijn voor betrouwbare verslaggeving. Hieruit bleek dat de IT-omgeving onvoldoende betrouwbaar is voor jaarrekeningdoeleinden waardoor de accountant gegevensgerichte controle uitvoert. In 2023 heeft de provincie onvoldoende voortgang geboekt bij het verstevigen van de IT-omgeving, om een nieuwe IT-audit zinvol te maken. Voor het tempo van het verbetertraject is aandacht van het management van de provincie nodig.	De organisatie is zich terdege bewust van het belang van de verbetering van de IT-omgeving. In 2024 worden verkenningen gedaan naar identity en access management. Dit zijn belangrijke onderwerpen om naar systeemgerichte controles te kunnen doortwikkelen. Tevens is er een programma gestart voor de vervanging van de bedrijfsvoeringssystemen. Ook binnen dit programma wordt aandacht besteed aan de inrichting van de (nieuwe) IT-omgeving.	AD/CC	2027-K4	Identity en Accessmanagement (IAM): op initiatief van directeur CZ loopt er een audit naar de huidige status van IAM. Een rapport wordt verwacht in oktober 2024. Bedrijfsvoeringssystemen (BVS): vanuit CC en de stuurgroep BVS is er aandacht voor de normen die gesteld worden vanuit de te nemen ICT maatregelen in het kader van de jaarrekeningcontrole.	2024-K4	De audit naar Identity en Accessmanagement is afgerond en wordt ambtelijk besproken. De opvolging hiervan vind ambtelijk plaats. In 2025 wordt een nieuwe IT audit uitgevoerd. Bedrijfsvoeringssystemen (BVS): vanuit CC en de stuurgroep BVS is er aandacht voor de normen die gesteld worden vanuit de te nemen ICT maatregelen in het kader van de jaarrekeningcontrole.	Afgerond
6	Salarislasten Bij de provincie werken ruim 1.300 mensen. De afgelopen jaren wordt meer hybride gewerkt, waardoor het risico toeneemt dat ongemerkt salaris wordt betaald aan medewerkers die niet meer in dienst zijn. Om na te gaan of dit voorkomt, hebben wij samen met uw VIC team met data-analyse alle 1.300 medewerkers op dit risico onderzocht. Wij raden aan om deze controle eens per één of twee jaar te herhalen.	Deze controle wordt periodiek opgenomen in het controleplan verbijzonderde interne controle.	AD/CC	2024-K4	De genoemde aanvullende controle zal opgenomen worden in het controleplan 2024 om per 2 jaar uit te voeren.	2024-K4	De controle is voor het laatst uitgevoerd in 2023 en wordt om de 2 jaar uitgevoerd, dus per controlejaar 2025. Het is daarmee opgenomen als regulier werk.	Afgerond
8	Verdeling capaciteitskosten De kosten van personele capaciteit worden via de kostenverdeelstystematiek toegerekend aan de materiele vaste activa, de begrotingsprogramma's en aan overhead. In 2023 is de verdeling van kosten gebaseerd op de inventarisatie uit 2022. Hierdoor is de verdeling van capaciteitskosten over de programma's en overhead gebaseerd op mogelijk verouderde informatie. Uit oogpunt van goede capaciteitssturing adviseren wij om de toerekening van capaciteitskosten te baseren op actuele informatie over feitelijke inzet op programma's.	De vertaling van het coalitieakkoord naar inzet van capaciteit en aanpassing van de kostenverdeling zal plaatsvinden over 2024. Tevens loopt er in de organisatie momenteel een programma capaciteitssturing waarbij de systematiek van kostentoe rekeningen nader bekeken worden.	CZ/FIN	2024-K4	De vertaling van het coalitieakkoord naar inzet van capaciteit en aanpassing van de kostenverdeling vindt plaats in LBW 2024 en zal daarbij worden geborgd in de dagelijkse processen.	2024-K4	In het jaarrekeningtraject is bij de toerekening uitgegaan van de meest recente begrotingscijfers (LBW). In het vervolgtraject worden de verdelingspercentages bij de TBW vastgesteld.	Afgerond
9	Overige opbrengsten en bijdragen werken van derden De provincie kent veel verschillende inkomsten. Voor de grootste opbrengstenstromen zoals de algemene uitkering en de opcenten is het relatief eenvoudig om de volledigheid vast te stellen. Bij andere opbrengsten is dit lastiger omdat die van jaar tot jaar verschillen. De provincie heeft geen centrale primaire registratie die de volledigheid van opbrengsten en bijdragen van derden bewaakt. Wel is op alternatieve wijze de volledigheid onderbouwd. Hoewel deze maatregelen het risico op gemiste opbrengsten verminderen, adviseren wij u dit proces te verstevigen.	De organisatie erkent het belang van het verbeteren van de interne beheersing op de volledigheid van baten. In 2022 zijn reeds verbeteringen doorgevoerd in de registratie van bijdragen derden op projecten en met de aanvullende maatregelen wordt het risico op onvolledige verantwoording gemitigeerd. In de loop van 2024 wordt een project uitgevoerd voor het realiseren van verbetermaatregelen voor een structurele borging van de volledigheid van baten (waaronder bijdragen van derden en inkomende subsidies).	CZ/FIN	2025-K4	Project voor het realiseren van verbetermaatregelen voor een structurele borging van de volledigheid van baten (waaronder bijdragen van derden en inkomende subsidies) is onder handen. Verwachte realisatie voor inkomende subsidies is K2-2025, voor de bijdragen van derden is dit K4-2025.	2025-K4	Project voor het realiseren van verbetermaatregelen voor een structurele borging van de volledigheid van inkomende subsidies is onder handen. Verwachte realisatie is Q3-2025. Daarna wordt invulling gegeven aan de beschrijving van het proces Bijdragen aan derden. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Managementletter 2024, aanbeveling 15	2025-K4
10	Rechtmatigheid Uit de spend-analyse blijkt dat € 5,5 miljoen in 2023 onrechtmatig is aanbesteed. Dit is qua omvang vergelijkbaar met vorig jaar, maar de spend-analyse is kwalitatief verbeterd. Een aandachtspunt is wel dat de spend-analyse pas laat in (en gedeeltelijk na) het boekjaar is opgesteld. Daarbij is wel meer aandacht besteed aan opvolging van bevindingen over 2022, maar zijn nieuwe contracten onderbelicht gebleven. Tijdens het jaar bestond onvoldoende inzicht in de (on)rechtmatigheid van de inkoop. Wij adviseren om de spend-analyse frequenter tussentijds op te stellen, zodat onrechtmatige aanbestedingen eerder worden signaleerd en de mogelijkheid bestaat om bij te sturen zodat inkoop rechtmatig plaatsvindt.	De organisatie erkent het belang van het uitvoeren van tussentijdse spendanalyses en heeft daarom in 2023 al de eerste verbeteringen hierop ingezet. Deze waren echter pas later in het jaar in gang gezet. In 2024 wordt deze verbetering verder doorgezet waarbij onder andere een analyse van de onrechtmatigheden 2023 nog voor het zomerreces binnen de organisatie gedeeld worden om benodigde acties hierop te kunnen ondernemen.	CZ/SI	2025-K2	De grondigheid van de analyse over het boekjaar 2023 heeft opgeleverd dat er geen onzekerheden meer waren (in 2022 EUR 8 miljoen). Dit jaar zetten wij weer stappen om ervoor te zorgen dat het proces van de controle beter wordt ingericht en efficiënter verloopt.	2025-K2	Van de 146 onrechtmatige aanbestedingen in 2023 lopen er nog 47 door in 2024. Er is voor deze (47 nog lopende) aanbestedingen 1.9 miljoen euro gefactureerd. We werken inmiddels met een eigen dashboard waar ook steeds nieuwe inzichten uitkomen en in worden verwerkt. Veel stappen in het proces zijn verder geautomatiseerd wat de workload vermindert en de analyse zuiverder maakt. Systeemvulling aan de voorkant wordt zoveel als mogelijk nu opgepakt in SAP en aanbevelingen daartoe worden meegenomen voor de aanbestedingen BVS. De externe accountant heeft deze aanbeveling herhaald: - Managementletter 2024, aanbeveling 14	Afgerond
11	SiSa-bijlage Met de SiSa-bijlage in de jaarrekening legt de provincie verantwoording af over de besteding van Rijksmiddelen. Sinds 2020 is sprake van een forse toename van het aantal subsidieregelingen dat onder de SiSa-verantwoording is gebracht. In 2020 waren dit nog 4 regelingen, in 2022 al 29 regelingen en inmiddels gaat het om 40 regelingen. De verwachting is dat dit aantal de komende jaren niet vermindert, waardoor het belang van een goede SiSa-verantwoording groot blijft. De SiSa-specialisten zijn ons aanspreekpunt voor de controle. Twee van deze drie specialisten zijn extern ingehuurd. Dat maakt de provincie kwetsbaar. Wij raden aan om de SiSa-deskundigheid in uw organisatie te borgen.	De afgelopen jaren was de SiSa-kennis binnen de provincie belegd bij slechts 2 personen. Vanaf boekjaar 2023 is er binnen de provincie een breder SiSa-team opgericht om de verantwoording voor te bereiden. Dit team bestond uit 6 interne medewerkers waarbij 2 externe waren aangetrokken voor specifieke SiSa-kennis. Er is door het team en de experts veel tijd geïnvesteerd in goede vastlegging en onderbouwingen zodat de kennis voor 2024 goed overdraagbaar is aan de interne medewerkers.	CZ/FIN	2025-K2	Er heeft een goede overdracht van kennis plaatsgevonden. Voor 2024 wordt hier nader invulling aangegeven.	2025-K2	De overdracht van kennis heeft voorafgaand aan en gedurende het jaarrekeningtraject 2024 plaatsgevonden. Daarnaast is het proces om te komen tot de SiSa-verantwoording geborgd in de organisatie.	Afgerond
12	SiSa-bijlage rol SiSa-teams Balansposten die samenhangen met de ontvangsten en de bestedingen van Rijksmiddelen, bevatten veel onnodige afwijkingen. Wij raden aan om de SiSa-teams een rol te geven bij het opstellen van de met SiSa samenhangende balansposten.	Het advies om het SiSa-team bij de jaarrekening 2024 tevens een rol te geven bij de met SiSa samenhangende balansposten zal worden overgenomen.	CZ/FIN	2025-K2	Het advies om het SiSa-team bij de jaarrekening 2024 een rol te geven wordt voor de jaarstukken 2024 opgepakt	2025-K2	In het jaarrekeningtraject van 2024 is dit advies gerealiseerd.	Afgerond

Rapportage verbijzonderde interne controles 2023

Auteur onderzoek: Concerncontrol
Vastgesteld op: 21 mei 2024

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline
3	Autorisatie bevoegdheden In 2024 dient de VIC samen met I-control na te gaan in welke mate externe medewerkers mogelijk ongewenste autorisatie bevoegdheden hebben.	Er is geen bestuurlijke reactie opgenomen bij de Rapportage Verbijzonderde Interne Controles 2023. G5 heeft het rapport op 21 mei 2024 vastgesteld en stemt daarmee indirect in met de aanbevelingen.	AD/CC	2024-K4	Ongewenste autorisatie bevoegdheden wordt opgenomen in het controleplan 2024.	2024-K4	Dit punt is uitgesteld vanwege beperkte bemensing I-control, punt wordt opgevolgd in 2025.	2025-K2
6	SPUK-regelingen Breng bij nieuwe SPUK regelingen tijdig in beeld wat de verantwoordingsvereisten zijn zodat deze op voorhand ingeregeld kunnen worden in de administratie.	Er is geen bestuurlijke reactie opgenomen bij de Rapportage Verbijzonderde Interne Controles 2023. G5 heeft het rapport op 21 mei 2024 vastgesteld en stemt daarmee indirect in met de aanbevelingen.	CZ/FIN	2025-K2	Maakt onderdeel uit van het project voor het realiseren van verbetermaatregelen voor een structurele borging van de volledigheid van baten.	2025-K2	Het proces om te komen tot de SiSa-verantwoording is verbeterd en geborgd in de organisatie.	Afgerond

Archiefinspectie 2023

Auteur onderzoek: Provincie archivaris
Vastgesteld op: 10 september 2024

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline
1	Bij de komende ronde van het ambtelijk toezicht wordt het proces aangepast, met als beoogde doel het vergroten van het bewustzijn bij de verantwoordelijken over hun rol bij het archief- en informatiebeheer. Evalueer of deze aanpassingen het beoogde effect bereiken.	De unit DIV evalueert het ambtelijk toezicht op het informatiebeheer jaarlijks, na iedere uitvoering, conform de daarvoor geldende procedure. Zij zullen dat na de huidige toezichtsronde dus ook weer doen.	CZ/CSC	2024 K1			Dit is een herhaald advies van Archiefinspectie 2022, aanbeveling 1. In de auditopvolgingslijst van maart 2024 is dit actiepunt reeds afgerond.	Afgerond
2	Zorg ervoor dat er een structurele oplossing komt voor het beheer van de personeelsdossiers. Deze moet compliant zijn aan wet en regelgeving.	Voor het beheer van de analoge personeelsdossiers volgt onze organisatie structureel de afgesproken werkwijze uit de directienota van april 2020 over dit onderwerp. Wat betreft het beheer van de digitale dossiers volgt onze organisatie de werkafspraken uit diezelfde nota, waarmee we voldoen aan Wet- en regelgeving. De aanschaf en inrichting van een nieuw systeem voor het beheer van personeelsdossiers is onderdeel van het lopende traject bedrijfsvoerings-systemen waarvan de afronding gepland staat voor uiterlijk 2027. De eisen aan informatiebeheer zijn standaard onderdeel van het ICT-vernieuingsproces en onze organisatie neemt deze ook in dit traject mee.	CZ/MWO	2027 K4			Dit is een herhaald advies van Archiefinspectie 2022, aanbeveling 2. De monitoring van de opvolging vindt plaats bij de aanbeveling.	Vervallen
3	Stel een plan van aanpak op voor de 'verweesde' informatie op de netwerkschijf, informatie waarvan niet duidelijk is wie de eigenaar is of de eigenaar niet meer werkzaam is bij de PNH, en deel dit plan met de provinciearchivaris.	Het plan van aanpak is vastgesteld door de sectormanager CID en gedeeld met de provinciearchivaris.	CZ/CID	2024 K1			Dit is een herhaald advies van Archiefinspectie 2022, aanbeveling 3. In de auditopvolgingslijst van maart 2024 is dit actiepunt reeds afgerond.	Afgerond
4	Zorg ervoor dat alle producten die onderdeel uitmaken van het uitvoeringskader aanwezig en actueel zijn.	Er komt een gedetailleerdere procedure kwaliteitszorg als onderdeel van het uitvoeringskader, die beschrijft hoe CSC hiervoor gaat zorgen.	CZ/CSC	2025 K4			De procedure kwaliteitszorg is in oktober 2024 vastgesteld. De achterstand is nog niet weggewerkt. Er is mogelijk te weinig capaciteit bij de adviseurs informatiebeheer van de unit DIV, dit wordt onderzocht in aanbeveling 6.	2025 K4
5	Onderzoek uit welke applicaties informatie vernietigd zou moeten worden.	CSC werkt aan een overzicht van informatiesystemen waarin o.a. wordt aangegeven aan welke informatiebeheer-eisen de systemen wel en niet voldoen. Een van de eisen is vernietiging. Zodra het overzicht is afgerond is er een overzicht beschikbaar uit welke applicaties vernietigd zou moeten worden.	CZ/CSC	2025 K2			De unit DIV pakt dit nu op met behulp van de Agile methodiek. Dit zorgt ervoor dat er structureel aan gewerkt wordt. Dankzij deze nieuwe aanpak groeit de achterstand niet meer, maar we halen die ook niet in. Om de achterstand weg te werken is mogelijk extra capaciteit nodig, dit wordt onderzocht in aanbeveling 6.	2025 K4
6	Onderzoek of de personele capaciteit voldoende is voor de tijdige uitvoering van alle reguliere en incidentele taken in het archief- en informatiebeheer.	CSC maakt een gedetailleerde taakomschrijving per rol in het informatiebeheer en onderzoekt de huidige tijdsbesteding per rol. Op basis van de uitkomsten neemt de directie CZ een besluit over de benodigde capaciteit voor de toekomst.	CZ/CSC	2024 K4			Er is nog geen gedetailleerde taakomschrijving per rol vastgesteld. Wel hebben de adviseurs informatiebeheer in 2024 gedurende 8 weken tijdgeschreven. Dit gaf een goed inzicht in de tijdsbesteding in relatie tot de taken die zij in het archief- en informatiebeheer moeten uitvoeren. Hier zijn nog geen conclusies aan verbonden. Dit staat gepland voor april 2025. Op basis van die conclusies zal de directeur CZ om een besluit gevraagd worden.	2025 K3
7	Beleg het beheer van SharePoint tijdig binnen de organisatie en onderzoek of de capaciteit voldoet om deze taak uit te voeren. Pas hier zo nodig de capaciteit op aan.	CID beschrijft de benodigde beheerorganisatie met daarin de (invulling van) rollen, capaciteit en verantwoordelijkheden. Daarna monitort CID periodiek of de staande beheerorganisatie nog passend is.	CZ/CID	2024 K4			Vanaf juni 2024 heeft het project Digitaal Samenwerken decharge gekregen. Vanaf dat moment is het multidisciplinair productteam Samenwerkingsdiensten verantwoordelijk voor het beheer van SharePoint. De informatiecoaches (3fte) en het functioneel beheer voor document- en dossiermanagement (2 x 27 uur) blijft bij CSC/unit DIV. Rollen en verantwoordelijkheden zijn beschreven in het governance en beheerplan Samenwerkingsdiensten. Monitoring vindt plaats als onderdeel van reguliere processen.	Afgerond
8	Onderzoek of de mate waarin gespleten dossiers zijn gevormd door het uitstellen van de ingebruikname van SharePoint voor de post- en besluitvormingsprocessen.	CSC maakt een plan van aanpak voor de uitvoering van dit onderzoek. We starten het onderzoek op het moment dat de post- en besluitvormingsprocessen in definitieve vorm zijn ingericht in SharePoint. Op basis van het onderzoek neemt de directie CZ een besluit over evt. maatregelen.	CZ/CSC	2025 K4			Zoals in de bestuurlijke reactie stond beginnen we pas met dit onderzoek als de post- en besluitvormingsprocessen in definitieve vorm zijn ingericht in SharePoint.	2025 K4

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline
1	Voer een kwaliteitstoets uit na actualisering van de procesbeschrijvingen en leg de uitkomsten hiervan vast.	De procesbeschrijvingen worden periodiek beoordeeld op kwaliteit.	AD/CC	Afgerond			A processen worden door directiecontrollers en adviseur procesmanagement getoetst bij oplevering van procesbeschrijving per 1 april.	Afgerond
2	Wij adviseren om voor belangrijke processen een kortere doorlooptijd te kiezen.	Wij onderkennen het belang van een korte doorlooptijd. Echter soms ontbreken de mensen of zijn er andere prioriteiten.	AD/CC	vervallen			Wij onderkennen het belang van een korte doorlooptijd. Echter soms ontbreken de mensen of zijn er andere prioriteiten. Het streven is een zo kort mogelijk doorlooptijd, maar betreft geen nadere actie.	vervallen
3	Koppel de beschreven processen aan de boekingsgangen in het nog af te ronden Accounting Manual.	Wij zullen deze aanbeveling oppakken.	CZ/FIN	vervallen			Herhaald advies (zie eerder)	vervallen
4	Met het oog op de aanstaande aanbesteding van het ERP-systeem, adviseren wij om te inventariseren welke key-controls geautomatiseerd kunnen worden. Het vervangen van handmatige controles door geautomatiseerde controles draagt immers bij aan de efficiëntie van werkprocessen. Door voorafgaand aan de aanbesteding van een nieuw systeem na te denken over gewenste applicatieve controles, kunnen deze functionele eisen onderdeel worden van uw bestek voor de aanbesteding.	Bij de aanbesteding en later inrichting van een nieuw ERP-systeem zullen we deze aanbeveling oppakken	CZ	2025-K4			Op dit moment werken we aan de eisen en wensen die wij stellen aan het nieuwe systeem. De aanbevelingen worden meegenomen bij de formulering van het programma van functionele eisen waar mogelijk.	2025-K4
5	Een deel van de als belangrijk aangemerkte procesbeschrijvingen staat 'on hold' omdat de proceseigenaar niet tijdig heeft bevestigd dat de beschrijving actueel is en er conform de beschrijving wordt gewerkt. Wij adviseren om de actualiteit van processen scherper te monitoren.	Wij streven naar actuele procesbeschrijvingen. Echter soms is de praktijk weerbarstig door tekort aan menskracht en/of andere prioriteiten.	AD/CC	2026-K1			Er is capaciteit ingehuurd om de procesbeschrijvingen voor de betreffende (on hold) processen op orde te brengen. Daarnaast is actieve afstemming met sectormanagers en het team van Processen Centraal om deze processen te actualiseren.	2026-K1
6	Proces: Aanbesteden Aandachtspunt is dat aan het risico dat een onjuiste aanbestedingsvorm wordt gehanteerd nog geen goed beschreven beheersmaatregel is gekoppeld. Daarnaast is het risico niet onderkend dat onterecht gebruik wordt gemaakt van een uitzonderingsbepaling, waardoor ook geen op het risico gerichte beheersmaatregel bestaat. Tot slot ontbreekt het risico dat meerdere losse opdrachten worden verstrekt die samen boven de drempel uitkomen. Wij adviseren om de procesbeschrijving op deze onderwerpen aan te scherpen.	Momenteel wordt er gewerkt aan de verdere professionalisering van het procesmanagement binnen de provincie waarbij op basis van een risicobeoordeling processen worden beschreven en waar nodig verder op het gewenste niveau worden gebracht (onder andere het verder aanvullen van de processen met application controls en frauderisico's).	CZ/SI	2025-K4			Dit jaar worden de processen geactualiseerd en waar nodig aangescherpt. Binnen CC is een procescontroller aangesteld om hierbij te adviseren en faciliteren. Door tussentijdse controles en gebruik van het spenddashboard signaleren wij eerder of er meerdere losse opdrachten (onrechtmatig) gegeven worden en kunnen wij bijsturen. Daarnaast wordt gewerkt aan nieuwe aanbestedingsregels waarin de mogelijkheden voor uitzondering limitatief worden opgesomd. Dit bevordert transparantie en voorkomt willekeur.	2025-K4
8	Proces: Subsidieverstrekkingen In 2024 is gestart met Easyfunders als subsidietool voor nieuwe subsidieregelingen. Een procesbeschrijving van het proces met Easyfunders is nog niet beschikbaar. Wij adviseren u om de beschrijving op korte termijn af te ronden.	Wij onderkennen deze aanbeveling.	CZ/SI	2025-K4			Op dit moment wordt de procesbeschrijving gemaakt. Deze zal zo snel mogelijk worden vastgesteld.	2025-K4
9	Proces: Memoriaalboekingen Het financieel systeem dwingt geen functiescheiding af. Buiten het systeem om vindt met een 4-ogenprincipe wel controle plaats op de juistheid van de boekingen. Wij adviseren om aanvullend te beschrijven hoe wordt geborgd dat alle boekingen via het 4-ogenprincipe zijn beoordeeld.	In de huidige processen is handmatige controletechnische functiescheiding aanwezig. Het risico op boekingen zonder het genoemde 4- ogenprincipe is beperkt. Dit blijkt ook uit de uitvoerige VIC die jaarlijks op de memoriaalboekingen wordt uitgevoerd. In deze VIC zijn sinds de implementatie van dit proces geen boekingen naar voren gekomen die niet via het 4- ogenprincipe zijn beoordeeld. Bij de volgende evaluatie van het proces zal nagaan worden in hoeverre de gevraagde sluitende controle geïmplementeerd kan worden.	CZ/FIN	Afgerond			Betreft wat betreft de organisatie een restrisico, welke wordt geaccepteerd. In de huidige processen is handmatige control technische functiescheiding aanwezig. Het risico op boekingen zonder het genoemde 4- ogenprincipe is beperkt. Dit blijkt ook uit de uitvoerige VIC die jaarlijks op de memoriaalboekingen wordt uitgevoerd. In deze VIC zijn sinds de implementatie van dit proces geen boekingen naar voren gekomen die niet via het 4- ogenprincipe zijn beoordeeld. Advies is wel meegenomen als vereiste voor het nieuw te implementeren Bedrijfsvoeringssysteem.	Afgerond
11	Data-analyse Wij hebben de tool die wij gebruiken en de uitkomsten gepresenteerd aan uw medewerkers. Vooral nog gaf de provincie nog geen concreet vervolg aan data-analyse. Data-analyse is voor de accountantscontrole van de jaarrekening geen noodzaak, maar kan wel bijdragen aan uw inzicht in de kwaliteit en betrouwbaarheid van financiële data en gebruikt worden voor verbetering van processen. Data-analyse zal (vrijwel zeker) niet leiden tot minder interne en externe controlewerkzaamheden. De bijzonderheden die de data-analysetool presenteert, worden na selectie inhoudelijk onderzocht. Dit leidt tot extra interne controlewerkzaamheden, maar resulteert ook in meer inzicht en kwalitatief betere data. Wij geven in overweging om na te gaan of en op welke manier data-analyse kan worden ingezet bij de provincie.	Zoals de accountant terecht aangeeft zal het invoeren van data-analyse in eerste instantie tot meer werk leiden voor de organisatie. Wij zullen de mogelijkheid zeker in gedachten houden om hier in de toekomst de nodige stappen in te kunnen zetten.	AD/CC	vervallen			Deze aanbeveling is generiek van aard en bevat geen specifieke actie en komt daarmee te vervallen.	vervallen
12	Proces: Inkopen Uit onze inkoopcontroles over het eerste kwartaal blijken kosten die in 2024 zijn verwerkt, maar in 2023 verantwoord hadden moeten worden. Deze posten hadden in de lijnorganisatie gesignaleerd moeten worden en als kosten en verplichting in 2023 worden verwerkt. De inzet van uw medewerkers leidt er wel toe dat het aantal afwijkingen ten opzichte van vorig jaar is verminderd. Wij herhalen onze aanbeveling de oorzaak van onjuiste afgrenzing van kosten te analyseren en na te gaan waarom deze afwijkingen niet bij de jaarafsluiting zijn ontdekt om ervoor te zorgen dat dergelijke afwijkingen niet meer voorkomen.	Bij de eindejaarsprocedures zal blijvend aandacht besteed worden aan de juistheid en volledigheid van de opgenomen verplichtingen.	CZ/FIN	afgerond			Bij de eindejaarsprocedure van 2024 is wederom diepgaande aandacht besteed aan de juistheid van afgrenzingen van boekingsperiodes.	afgerond
13	Proces: Verstrekte subsidies Uit onze controle bleek dat bij 1 subsidiedossier sprake was van een voorschot op basis van een geldleningsovereenkomst en niet van een subsidieclaim. 13. Wij adviseren u de verwerkingswijze aan te passen, zodat in de jaarrekening de lasten en balansposities juist worden verantwoord.	Wij nemen dit advies ter harte.	CZ/FIN	afgerond			In het jaarrekeningtraject zijn inhoudelijke controles ingericht om de juistheid van subsidies en subsidieverplichtingen vast te stellen. Subsidies groter dan € 1,5 mln worden per jaareinde integraal gecontroleerd. De genoemde subsidies in de managementletter van de accountant is ook in deze controle naar voren gekomen en gecorrigeerd.	afgerond
Herhaalde aanbevelingen								
7	Proces: Bijdragen verstrekken aan derden Door de omvang van de geldstroom en de risico's van een te hoge of onrechtmatige verstrekking aan derden adviseren wij u om dit proces te beschrijven.	Wij onderkennen het belang van het rechtmatig verstrekken van bijdragen aan derden. Daarom loopt een project om de daadwerkelijke omvang en typen bijdragen aan derden in kaart te brengen en vervolgens in Engage als proces te beschrijven. Het grootste gedeelte van de verstrekte bijdragen aan derden verloopt overigens via het reguliere verplichtingenproces. Dit proces is in concept beschreven.	CZ/FIN	vervallen			Dit is een herhaald advies van Managementletter 2023, aanbeveling 10	vervallen
10	Frauderisico-analyse De provincie heeft een goede en actuele frauderisicoanalyse die is verwerkt in de risicomatrix en onderdeel is van de processtool (Engage). Om een actueel inzicht in de kwetsbare plekken in uw organisatie te houden hebben wij in 2023 geadviseerd de frauderisicoanalyse (mogelijk in samengevatte vorm) periodiek te agenderen in het college van gedeputeerde staten en de Rekeningencommissie. Dit is nog niet gebeurd.	Het fraudebeleid van de provincie bepaalt dat de frauderisico-analyse periodiek wordt geagendeerd in het college van Gedeputeerde Staten en de Rekeningencommissie. Het beleid is geïmplementeerd in de organisatie. Periodieke agendering zal in navolging hierop opgepakt gaan worden.	AD/CC	vervallen			Dit is een herhaald advies van Managementletter 2022, aanbeveling 8	vervallen
14	Rechtmatigheid inkopen en aanbestedingen Uit de spendanalyse over 2023 bleek dat voor € 5,5 miljoen onrechtmatig is aanbesteed door afwijkingen van Europese aanbestedingsregels. Spendanalyses voorkomen geen onrechtmatigheden, maar bieden gedurende het jaar wel de mogelijkheid om bij te sturen. Uw organisatie verwacht dat de (tussentijdse) spendanalyse 2024, net als in 2023, pas in november klaar zal zijn. Hierdoor is effectief bijsturen vrijwel onmogelijk. Wij herhalen onze aanbeveling om eerder in het jaar tussentijdse analyses uit te voeren om afwijkingen zoveel mogelijk te voorkomen.	De tussentijdse 'spendanalyse' is een beheersmaatregel om achteraf de inkoopdossiers te beoordelen op rechtmatigheid. Door middel van een recent nieuw gemaakt dashboard is het mogelijk per tertiaal analyses te maken van alle aanbestedingen. Op deze manier bundelt en verzamelt de sector inkoop alle informatie op een eenduidige manier uit de hele organisatie en adviseert inkoop over mogelijke bijsturing.	CZ/SI	vervallen			Dit is een herhaald advies van Accountantantscontrol 2023, aanbeveling 10.	vervallen

15	Interne beheersing inkomende subsidies en bijdragen Eerder adviseerden wij om de volledige verantwoording van inkomende subsidies en bijdragen beter te borgen met een adequate primaire registratie onder verantwoordelijkheid van de lijnorganisatie. Inmiddels zijn stappen gezet om in SharePoint een centrale registratie in te richten. Dit proces was tijdens onze interim controle in concept beschreven en nog niet geïmplementeerd. De procesbeschrijving is alleen gericht op inkomende subsidies en specifieke uitkeringen die via de SISA-verantwoording lopen. Oprengststromen zoals bijdragen van derden en overige opbrengsten zijn nog niet verwerkt in de beschrijving en registratie. Wij adviseren om de bijdragen van derden en overige opbrengsten ook te verwerken in de beschrijving en registratie en beheersmaatregelen op korte termijn te implementeren.	Wij zullen dit advies oppakken.	CZ/SI	vervallen		Dit is een herhaald advies van Accountantantscontrol 2023, aanbeveling 9.	vervallen
16	Interne beheersing inkomende subsidies en bijdragen De provincie legt regelmatig aan subsidieverstrekkers verantwoording af over de besteding van ontvangen subsidies. Afgelopen jaren kwamen subsidiedossiers moeizaam tot stand en werden subsidietermijnen regelmatig ruim overschreden. Ons advies om de interne beheersing bij de inkomende subsidies te verbeteren is opgevolgd. Tussentijds worden de risico's gemonitord die de uiteindelijke subsidiehoogte negatief kunnen beïnvloeden. Wij adviseren om de procesverbeteringen niet alleen toe te passen op nieuwe subsidieprojecten, maar ook op bestaande subsidies.	Wij zullen dit advies oppakken.	CZ/SI	2025-K4		Aan deze aanbeveling wordt opvolging gegeven door een projectgroep vanuit Subsidies & Inkoop, Financiën en Beleid.	2025-K4
17	Aanbesteding financieel systeem U bereidt een aanbesteding van uw financieel systeem voor. Momenteel bestaat binnen uw organisatie vanuit de beschreven processen nog onvoldoende zicht op beschikbare en toegepaste applicatieve controls. 17. Wij adviseren u als onderdeel van het aanbestedingstraject scherp inzicht te verwerven in gewenste applicatieve controls en toewijzing van bevoegdheden ter voorkoming dat de huidige inrichting één op één wordt overgezet naar de nieuwe situatie.	Wij nemen dit advies mee in het aanbestedingstraject dat nog loopt. Zie ook de reactie bij aanbeveling 4.	CZ	vervallen		Ook hiervoor geldt net als bij aanbeveling 4 dat wij bij het formuleren van onze eisen en wensen aan het nieuwe systeem de aanbeveling meenemen.	vervallen

Fietsbeleid	<i>Auteur onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer</i> <i>Vastgesteld op: 6 februari 2023</i>	<i>Openstaande aanbevelingen:</i>
		010

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline
1	Concretiseer in hoeverre de fietsroutes een bijdrage leveren aan het aandeel actieve verplaatsingen en formuleer deze meetbaar, zodat nagegaan kan worden of deze prestatie wordt behaald.	Deze aanbeveling nemen we in gewijzigde vorm over. Het concretiseren van de bijdrage van alleen de fietsroutes aan het aandeel actieve verplaatsingen zien we niet als haalbaar. Veelal hangen maatregelen zoals fietsroutes, voorzieningen en gedragsbeïnvloeding met elkaar samen en neemt het aandeel actieve verplaatsingen toe door het samenspel daarvan. In de periodieke voortgangsrapportages zal op een meetbare manier verslag worden gedaan van de voortgang op al deze maatregelen en over de behaalde prestatie.	BEL/MOB				Aanbeveling is afgerond. We doen dit in de jaarlijkse voortgangsrapportages over Actieve Mobiliteit en over de Doorfietsroutes.	Afgerond
2	Hoe heeft de provincie het fietsbeleid vormgegeven? Breng middelen en ambities voor het regionale doorfietsroutenetwerk met elkaar in evenwicht.	Deze aanbeveling nemen we over. De looptijd van de Actieagenda Actieve Mobiliteit is 2022-2027. Omdat er in 2023 provinciale Statenverkiezingen plaatsvinden, bestrijkt de Actieagenda twee bestuursperiodes. De opgenomen financiën beperken zich tot de eerste bestuursperiode (2022 & 2023). Voorstellen voor de middelen die nodig zijn voor de ambities uit de Actieagenda vanaf 2024 worden in de tweede bestuursperiode bepaald. Dat is ook het moment waarop wordt besloten over de manier waarop de middelen en de ambities met elkaar in evenwicht worden gebracht. Dit kan worden gedaan door (deels) meer middelen ter beschikking te stellen of de ambities (deels) naar beneden bij te stellen of een combinatie daarvan.	BEL/MOB				Aanbeveling is afgerond. Bij het Coalitieakkoord 2023-2027 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het realiseren van doorfietsroutes. Zowel voor eigen infra als voor subsidies aan gemeenten.	Afgerond
3	Stel samen met de betrokken partijen een jaarlijks voortgangsoverzicht per doorfietsroute op. Toelichting aanbeveling 3: Aan de hand van zo'n voortgangsoverzicht kunnen activiteiten en de inzet van financiële middelen worden gevolgd en kunnen overleggen met betrokken partijen over specifieke vraagstukken worden ingeleand.	Deze aanbeveling nemen we in iets gewijzigde vorm over. Vanuit onze regio's op doorfietsroutes bewaken we de voortgang en jagen we deze aan (stap 7 in de doorfietsroutenetkaart, zie p. 11 van de Actieagenda Actieve Mobiliteit). Dit doen we o.a. door monitoring. We doen dit niet per specifieke route, maar per deelregio. Op die manier wordt ook meteen duidelijk wat de effecten van de voortgang zijn op het totale (doorfiets)routenetwerk in de regio.	BEL/MOB				Aanbeveling is afgerond. We doen dit voor alle doorfietsroutes uit het Regionaal Toekomstbeeld Fiets in de jaarlijkse voortgangsrapportages over Doorfietsroutes, samen met de provincie Flevoland en de Vervoerregio Amsterdam.	Afgerond
4	Bewaak als provincie dat op lange termijn het totale doorfietsroutenetwerk gerealiseerd wordt.	Deze aanbeveling is al geborgd in onze doorfietsaanpak. Hierin staat bij stap 7 'de provincie bewaakt de voortgang van de aanpak door monitoring, stimuleren en agenderen'. Dit geldt niet alleen voor de delen van de doorfietsroute op provinciale infra, maar ook voor de delen op areaal van anderen, zoals gemeenten.	BEL/MOB				Aanbeveling is afgerond. Monitoren doen we o.a. via de jaarlijkse voortgangsrapportage Doorfietsroutes, stimuleren doen we via onze regionale sessies met gemeenten en d.m.v. subsidies en agenderen doen we o.a. in onze regionale (bestuurlijke) Provinciale Verkeer en Vervoer Beraden.	Afgerond
5	Monitor hoeveel besteed wordt aan de afzonderlijke doorfietsroutes en hoeveel in totaal. Toelichting aanbeveling 5: Door te monitoren wat er aan de huidige doorfietsroutes wordt besteed, kunnen de kosten voor de volgende doorfietsroutes accurater geraamd worden en kan aangescherpt worden hoeveel middelen daadwerkelijk nodig zijn voor het verwezenlijken van het geambieerde regionale doorfietsroutenetwerk.	Deze aanbeveling nemen we over. We nemen dit op in de voortgangsrapportages.	BEL/MOB				Aanbeveling is afgerond. In de jaarlijkse voortgangsrapportage Actieve Mobiliteit staat welk bedrag er is uitgegeven/subsidieerd aan doorfietsroutes op gemeentelijk areaal en voor welke projecten. Daarnaast staat er welke doorfietsroutes op eigen infra zijn opgepakt en wordt de link gelegd naar het Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur, waarin ook de corresponderende bedragen staan.	Afgerond
6	In hoeverre zijn de beschikbare middelen voor doorfietsroutes besteed, dan wel gereserveerd? Breng middelen en ambities voor het regionale doorfietsroutenetwerk met elkaar in evenwicht.	Deze aanbeveling nemen we over (zie ook reactie bij aanbeveling 2)	BEL/MOB				Aanbeveling is afgerond. Bij het Coalitieakkoord 2023-2027 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het realiseren van doorfietsroutes. Zowel voor eigen infra als voor subsidies aan gemeenten.	Afgerond
7	Ga met gemeenten in gesprek over prioritering van bepaalde doorfietsroutes als de ambtelijke capaciteit van de provincie of de gemeente ontoereikend is. Toelichting aanbeveling 7: Als de ambtelijke capaciteit van een gemeente niet toereikend is voor de uitvoering van fietsroutes, maar de ambtelijke capaciteit van de provincie wel, dan kan het voor de voortgang van de uitvoering van doorfietsroutes wenselijk zijn dat de provincie de uitvoering (in mandaat van de gemeente) overneemt.	Deze aanbeveling nemen we over. Wij interpreteren de aanbeveling zo dat wij in gesprek gaan met gemeenten over prioritering van bepaalde (onderdelen van) doorfietsroutes. Niet alleen vanuit het vraagstuk van capaciteit van gemeente en provincie, maar ook vanuit andere vraagstukken, zoals financiën en meekoopkansen. Het eventueel overnemen van de uitvoering (in mandaat van de gemeente) door de provincie als de capaciteit bij gemeenten niet toereikend is (wat in de toelichting bij de aanbeveling wordt genoemd), zien wij niet als kansrijk. Bij de provincie is hiervoor (ook) beperkte capaciteit aanwezig.	BEL/MOB				Deze aanbeveling is afgerond. In 2024 hebben we met de gemeenten een meerjarige aanpak ontwikkeld waarbij samen een prioritering is gemaakt van doorfiets- en verkeersveiligheidsprojecten. Dit herhalen we elk jaar. Bij deze prioritering wordt zowel gekeken naar de beschikbaarheid en verdeling van capaciteit als van financiën. Op deze manier proberen we samen zoveel mogelijk effect te bereiken.	Afgerond
8	Leg ervaringen vast en documenteer gevonden oplossingen van obstakels bij de doorfietsroutes, zodat soortgelijke obstakels in de toekomst sneller kunnen worden opgelost.	Deze aanbeveling nemen we over en documenteren dit binnen aanbeveling 9.	BEL/MOB				Aanbeveling is afgerond. In 2024 is in IPO-verband een samenwerking opgestart waarbij kennis wordt gedeeld over gevonden oplossingen voor obstakels voor de realisatie en monitoring van doorfietsroutes. Deze kennis is ook breder gedeeld via de ploeg 'Hoogwaardige fietsroutes' van Tour de Force.	Afgerond
9	Ga op basis van de provincievergelijking na hoe van andere provincies geleerd kan worden bij het oplossen van obstakels bij de realisatie van doorfietsroutes.	We leren graag samen met andere provincies en we zien mogelijkheden om dit op te pakken binnen Tour de Force. Dit samenwerkingsverband van overheden (waaronder alle provincies), kennisinstuten, marktpartijen en maatschappelijke organisaties is gericht op een sterker fietsbeleid in Nederland en heeft ook een ploeg 'hoogwaardige fietsroutes'. Van hieruit kunnen activiteiten worden opgepakt om van elkaar te leren. Dit gebeurt nu overigens ook al.	BEL/MOB				Aanbeveling is afgerond. Idem aan de vorige aanbeveling: In 2024 is in IPO-verband een samenwerking opgestart waarbij kennis wordt gedeeld over gevonden oplossingen voor obstakels voor de realisatie en monitoring van doorfietsroutes. Deze kennis is ook breder gedeeld via de ploeg 'Hoogwaardige fietsroutes' van Tour de Force.	Afgerond
10	Maak met PS afspraken over de voortgangsinformatie over doorfietsroutes.	Deze aanbeveling nemen we over. Gekoppeld aan de eerste voortgangsrapportage doen we hiervoor een voorstel aan PS.	BEL/MOB				Aanbeveling is afgerond. De Voortgangsrapportage Doorfietsroutes 2023 is geagendeerd in de commissie Ruimte van 20 juni 2024 en de input van deze bespreking is meegenomen in de volgende voortgangsrapportage.	Afgerond

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline
1	Zorg dat ook voor de onderdelen van landbouw die geen deel uitmaken van de Voedselvisie zoals bollenteelt, intensieve veehouderij en glastuinbouw helder is wat het transitiebeleid inhoudt en hoe dit samenhangt met de Voedselvisie en de daarin gestelde doelen. Bewaak daarbij het geheel van het landbouw- en voedseltransitiebeleid	Deze aanbeveling nemen wij over. Recent is het uitvoeringsprogramma economie 2021-2023 geactualiseerd. De uitvoerings-agenda Voedselvisie 2021-2022 maakt daarbinnen onderdeel uit van het strategisch doel "Een sterke en duurzame agrosector" en komt daarmee tegemoet aan aanbeveling 1. Ook wordt er gewerkt aan een agrarische kaart en worden in gebieden beheerchecks uitgevoerd. Daarnaast gaat het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) meer inzicht bieden in de grote samenhang tussen de aan elkaar grenzende beleidsterreinen natuur (waaronder stikstof), klimaat en water.	BEL/WBL				In de 70% versie van het PPLG zijn de onderdelen die geen deel uitmaken van de Voedselvisie opgenomen. Uiteindelijk is het PPLG nooit vastgesteld. In het Korte Termijn agenda zijn landbouwprojecten opgenomen die bijdragen aan de doelstellingen van het PPLG. Deze KTA is 7 april in PS besproken waarbij PS vraagt om een eerste actualisatie van de KTA. Wij werken eraan om de landbouwvisie onderdeel te laten zijn van het PLG.	2026-K1
2	Maak beter inzichtelijk hoe het beleid voor een duurzaam landbouw- en voedselsysteem samenhangt met aangrenzend beleid, en wat die samenhang betekent. Hierbij gaat het zowel om het eigen provinciaal beleid (bijvoorbeeld het biodiversiteitsbeleid en beleid voor recreatie en toerisme), als om het beleid van andere overheden.	Deze aanbeveling nemen we over. Zie ook onze reactie op aanbeveling 1.	BEL/WBL				Zie bij punt 1	2026-K1
3	Maak in de Jaarstukken beter inzichtelijk welke middelen besteed worden aan de landbouw- en voedseltransitie.	We gaan de mogelijkheden om deze aanbeveling op te volgen onderzoeken.	BEL/WBL				Dit is gelet op de fase waarin wij zitten nog niet volledig gedaan.	2026-K2
4	Zet in op de verdere uitvoering van de in het beleid voorgenen instrumenten en start met de monitoring en evaluatie.	Deze aanbeveling nemen wij over en hebben wij reeds in uitvoering via de realisatie van ons monitoringsbeleid.	BEL/WBL				Er is een tussenevaluatie van de Voedselvisie recent (2025) verschenen. Wij kijken nu hoe we onderdelen kunnen onderbrengen in het PLG en nemen dat hierin mee.	2026-K1
5	Zorg - wanneer besloten wordt om het huidige beleid door te zetten - voor voldoende capaciteit en middelen passend bij de gestelde doelen voor de landbouw- en voedseltransitie.	Wij onderschrijven de aanbeveling dat capaciteit en middelen passend dienen te zijn bij de politieke doelen die worden gesteld. Ten aanzien van het bepalen van de politieke doelen achten wij het, gelet op het naderende einde van de huidige coalitieperiode, passend om ruimte te laten voor afwegingen door een volgend college van gedeputeerde staten.	BEL/WBL				Er is een tussenevaluatie van de Voedselvisie recent (2025) verschenen. Wij kijken nu hoe we onderdelen kunnen onderbrengen in het PLG. Daarna kijken we naar capaciteit en middelen.	2026-K1
6	Pak de transitie-opgaven ook bij de uitvoering van het beleid in samenhang op en maak in het belang van de landbouw en andere sectoren daarbij inzichtelijk welke keuzes de provincie heeft als het gaat om de functies van gebieden, bespreek de opties met PS en maak vervolgens keuzes. Communiceer op transparante wijze over de gemaakte keuzes.	Deze aanbeveling nemen wij over. U beschrijft in uw aanbeveling enkele principes van een zorgvuldig beleidsproces, zoals samenhang, het voorleggen van opties aan de democratisch gekozen volksvertegenwoordiging en heldere en transparante communicatie. Wij trachten deze principes in al onze beleidsontwikkeling een goede plaats te geven.	BEL/WBL				In de 70% versie van het PPLG zijn de onderdelen die geen deel uitmaken van de Voedselvisie opgenomen. Uiteindelijk is het PPLG nooit vastgesteld. In het Korte Termijn agenda zijn landbouwprojecten opgenomen die bijdragen aan de doelstellingen van het PPLG. Deze KTA is 7 april in PS besproken waarbij PS vraagt om een eerste actualisatie van de KTA. Wij werken eraan om de landbouwvisie onderdeel te laten zijn van het PLG.	2026-K1
7	Geef aan wat je als provincie nodig hebt van andere partijen zoals het Rijk en ketenpartners.	Deze aanbeveling is onderdeel van onze inzet. In de voedselvisie staat dat indien wij knelpunten ontdekken in wet- en regelgeving op Europees- of Rijksniveau, wij deze zullen agenderen. Op dit moment zien wij in het kader van kringlooplandbouw vooral knelpunten bij het hergebruiken van reststromen en deze zijn door ons reeds geadresseerd op Rijksniveau. Op provinciaal niveau is al diverse keren (op ambtelijk- en bestuurlijk niveau) het gesprek met de supermarktketens aangegaan.	BEL/WBL				Er is een tussenevaluatie van de Voedselvisie recent (2025) verschenen. Wij kijken nu hoe we onderdelen kunnen onderbrengen in het PLG en nemen dat hierin mee	2026-K1
8	Inventariseer welke regelgeving de landbouw- en voedseltransitie in de weg zit en overweeg vervolgens om de regelgeving aan te passen indien het om provinciale regels gaat. Indien het niet om provinciale regelgeving gaat, overweeg dan om in gesprek te gaan met de betreffende medeoverheid. Deel de uitkomst van de overwegingen met PS.	We nemen deze aanbeveling over. Zie verder onze reactie bij aanbeveling 7.	BEL/WBL				Er is een tussenevaluatie van de Voedselvisie recent (2025) verschenen. Wij kijken nu hoe we onderdelen kunnen onderbrengen in het PLG	2026-K1

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Deadline	voortgang 1 september 2024	Status/ Deadline	voortgang 1 maart 2025	Status/ Deadline
1	Als nieuw of herzien circulaire-economiebeleid aan u voorgelegd wordt, draag GS op dan duidelijk aan te geven: a. Voor welke wijzigingen ten opzichte van het voorgaande circulaire-economiebeleid GS hebben gekozen. b. Op welke inzichten vanuit monitoring, verzamelde lessen en/of wetenschap het nieuwe circulaire-economiebeleid gebaseerd is. c. In hoeverre aangesloten wordt op landelijk circulair-economiebeleid en welke afwegingen GS daarbij hebben gemaakt. d. Op welke wijze dit nieuwe beleid middels VTH- en RO-beleid en -instrumentarium anticipeert op het inzetten van meer dwingende maatregelen zoals door Europa en het Rijk is aangekondigd. e. Hoe het beleid eraan zal bijdragen dat raakvlakken met andere opgaven en beleidsvelden benut worden. f. Welke impact de circulaire beleidskeuzes hebben op andere beleidsopgaven, medeoverheden, ondernemers en inwoners. Betrekt deze informatie bij uw besluitvorming over het nieuwe of herziene circulaire-economiebeleid.	Wij kunnen deze aanbeveling volledig overnemen.	BEL/DE				Bij het opstellen van de Uitvoeringsagenda Duurzame en Circulaire Economie is de commissie Bestuur op verschillende momenten geïnformeerd over de wijzigingen in deze uitvoeringsagenda ten opzichte van de Actieagenda Circulaire Economie. Dit is o.a. in de eerste conceptversie van de Uitvoeringsagenda Duurzame en Circulaire economie die in juni 2024 in de commissie Bestuur is besproken, aangegeven. In de Uitvoeringsagenda Duurzame en Circulaire economie, waarvan de eindversie in Januari 2025 in de commissie Bestuur is besproken, zijn o.a. de lessen uit de Tussenevaluatie van de Actieagenda Circulaire Economie en het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer voor circulaire economie meegenomen inclusief de in deze aanbeveling genoemde punten.	Afgerond
2	Vraag GS om u te informeren in hoeverre de huidige interne sturing op transitiethema's toereikend is om de urgentie en verantwoordelijkheid voor circulaire economie in alle onderdelen van de provinciale organisatie te laten groeien.	Wij zullen deze aanbeveling meenemen in de tussenevaluatie van ons beleid voor circulaire economie die dit jaar wordt uitgevoerd. Deze tussenevaluatie is vooral gericht op de effecten van ons beleid op de transitiethema's en heeft een lerend karakter. De tussenevaluatie gaat over de circulaire inzet van alle onderdelen van de provinciale organisatie zoals opgenomen in de actieagenda.	BEL/DE				In de Tussenevaluatie van de Actieagenda Circulaire Economie is aangegeven hoe uitvoering is gegeven aan de samenhang met andere provinciale opgaven en wat de geleerde lessen zijn.	Afgerond
3	Draag GS op om bij het formuleren van nieuw beleid voor andere beleidsvelden dan circulaire economie (bijvoorbeeld voor Wonen of de Energietransitie) aandacht te (blijven) besteden aan: a. De raakvlakken met de circulaire transitie, en b. Het toelichten van de mogelijke impact van de gemaakte beleidskeuzes voor de circulaire transitie, andere (transitie)opgaven, medeoverheden, ondernemers en inwoners.	Wij zien het belang van het toetsen van de effecten van nieuw beleid van andere beleidsdomeinen op de transitie naar een circulaire economie. En ook het belang van het toelichten van de mogelijke impact van beleidskeuzes op belanghebbenden. Dit geldt ook voor andere transitie-opgaven zoals klimaat en energie. Met name voor de grote transities zijn we ons ervan bewust dat deze elkaar raken en in elkaar haken. Het beleid voor circulaire economie wint aan kracht als deze in samenhang wordt meegenomen in alle relevante beleidsterreinen en vice versa. Deze aanbeveling kunnen wij overnemen.	BEL/DE				We zetten actief in op het agenderen van de raakvlakken van circulaire economie met andere beleidsvelden en blijven hierop inzetten, omdat de ambitie voor circulaire economie alleen bereikt kunnen worden in samenhang met andere opgaven. Vanuit verschillende beleidsvelden is er aandacht voor circulaire economie. Zo zijn bijvoorbeeld de ambities op gebied van circulaire bouwen opgenomen in de Actieagenda Wonen, is in de Energievisie aandacht voor circulaire economie en is in het Inkoopbeleid is circulair inkopen een van de thema's.	Afgerond
4	Vraag GS om het beleidsinstrument onderwijs toe te voegen aan het circulaire-economiebeleid ten einde de bekendheid met, kennis over, en draagvlak voor circulaire economie te vergroten.	Het klopt dat het thema 'onderwijs' momenteel niet expliciet is opgenomen als beleidsinstrument in onze Actieagenda. Toch wordt hier op kleine schaal wel op ingezet, zoals het programma 'Baas van de provincie' (gastlessen op bepaalde thema's op scholen), ad hoc verzoeken voor gastcolleges en de contacten die met kennisinstellingen zijn gelegd. Indien Provinciale Staten dit wensen, kunnen wij dit instrument toevoegen aan de (geactualiseerde) Actieagenda.	BEL/DE				In de Uitvoeringsagenda Duurzame en Circulaire economie is 'arbeidsmarkt en onderwijs' één van de vier speerpunten. We zetten in op techniek & technologie voor een duurzaam en circulair Noord-Holland. De circulaire opgave is ook verweven in het Manifest Werken en Ontwikkelen.	Afgerond
5	Draag GS op om in de monitoringsrapportages (verwacht eind 2023 en in 2025) inzicht te bieden in het doelbereik en de geleerde lessen.	Wij kunnen in de tussenevaluatie en de monitorings- of voortgangsrapportages deze aanbeveling meenemen. De tussenevaluatie focust daarbij op de geleerde lessen en hoever we staan met de uitvoering van het beleid voor circulaire economie extern en binnen onze eigen organisatie. De monitoringsrapportages bieden onder meer inzicht in het doelbereik.	BEL/DE				In juni 2025 zal de tweede provinciale monitor voor circulaire economie aan PS worden aangeboden. Deze monitor laat zien waar we staan in Noord-Holland in de transitie naar een circulaire economie en biedt inzicht in het doelbereik. In de Tussenevaluatie van de Actieagenda Circulaire Economie zijn de geleerde lessen van de uitvoering uitgewerkt.	2025-K2